

13/
4

SVENSK HANDBOK OM KOMMUNISMEN

TURE NERMAN: *Kommunisterna. Från Komintern till Kominform.* Tiden. Pris 8:50.

TURE NERMAN har sökt att på ett begränsat utrymme (270 små sidor) ge en populär skildring av kommunismens historiska utveckling från den ryska revolutionsrörelsens början fram till i dag samt en teckning av dess nuvarande läge. Hans bok har först och främst den förtjänsten att den samlar en mängd eljest svårtillgängliga uppgifter om rörelsens yttre förhållanden: internationella kongresser, partiorganisationer, ledande personer osv. Vissa avsnitt, särskilt i slutkapitlet "Kommunisterna av i dag", är alldeles utmärkta; de visar en förmåga av kritisk analys, förknädd med tillbörlig objektivitet, som överraskar hos denne lidelsefulle demokrat och propagandist. Att boken ändå inte fyller sitt syfte beror på att författaren inte ger någon framställning av den kommunistiska ideologin i dess skilda faser och endast ytterst schematiskt redogör för de väldiga förändringarna i den ryska inrikespolitiken efter revolutionen. I stället för denna nödvändiga bakgrund får läsaren alltför ofta rapsodiska notiser dels om organisatoriska detaljer, dels om världspolitiken i största allmänhet — stundom utformade på ett sätt som tyder på att Nerman haft alltför bråttom.

Efter Arthur Rosenberg, Borckenau och andra framhäver Nerman de väldiga svängningar som kännetecknar Rysslands och kominterns yttre politik, deras förhållande till andra stater och andra partier. Följande ur boken hämtade schema ger en god bild av utvecklingen:

Redan dessa uppgifter visar hur intimt kominterns och därmed de kommunistiska partiernas politik följer den ryska utrikespolitiken. Vänsterkursen utmärkes av att Ryssland avvisar samarbete med andra stater och att kommunisterna avvisar samarbete med andra partier — alla kapitalistiska stater och alla borgerliga partier påstås då vara lika fördärvade. En egendomlig konsekvens av denna till det yttersta drivna marxistiska renligheten är att reaktionära motståndare till demokratin säges vara lika goda eller lika dåliga som dess försvarare, varför kommunisterna i vänstersvängarna ofta etablerat ett slags "teknisk" samverkan med sina mest extrema motståndare. Högerlinjen innebär att Ryssland förklarar sig höra samman med Västerlandets demokratier och att kommunisterna vill bilda enhetsfront med socialdemokrater och radikaler.

Denna "dialektiska" utveckling åskådliggöres av den rysk-kommunistiska kursen de senaste tjugo åren. Först kom ett vänsterskede. Nationernas förbund var ett kapitalistiskt skoj, socialdemokraterna var socialfascister och nazismen borgarklassens sista tillflykt. En seger för nazismen var närmast ett gott, ty först då skulle hela proletariet enas i kampen mot kapitalismen (en sådan förutsägelse gjordes för första gången av Marx efter Napoleon III:s statskupp 1851). Kommunisterna kunde därför i Tyskland vid flera tillfällen göra gemensam sak med nazismen — de handlade därvid "i den historiska utvecklingens" tjänst. Ett yttrande av kommunisten Remmele i tyska riksdagen är typiskt: "Först när fascisterna sitter vid makten skall enhetsfronten komma till stånd och sopa undan alltsammans." Då Hitler väl kom till makten blev en ändrad taktik behövlig. Ryssland ingick i NF och slöt allians med Frankrike, en s. k. demokratisk författning antogs, kommunisterna uppträdde överallt som nationella demokrater med krav på en fast politik mot fascismen. Sedan ny svängning efter pakten Stalin-Hitler 1939: hela kriget var imperialistiskt och borde motarbetas av "det arbetande folket" — vilket där-

manent anslutna, i övrigt växlar medlemsbeståndet snabbt; det har rent av beräknats att partiets klientel praktiskt taget totalt förnyas på 5—7 år. Trots de oerhörda kursändringarna blir det möjligt att vinna en betydande anslutning, därför att den lilla skara som i varje land slaviskt följer Stalin med ojämförlig hänsynslöshet väddar till det alltid existerande sociala missnöjet.
Herbert Tingsten

för krävde Englands kapitulation på sommaren 1940 och överallt var passivt eller välvilligt mot de tyska ockupanterna. Ny kursändring efter Hitlers överfall: Ryssland var en demokrati bland andra utan tanke på revolutionära omvälvningar i andra länder, kommunisterna borde i samverkan med andra demokrater undergräva den tyska ockupationsregimen. Med den senaste svängningen åt vänster är vi framme vid dagens situation: USA och England är inte längre demokratier, utan plutokratiska diktaturer, socialdemokraterna har än en gång blivit förrädare och socialfascister osv.

I och för sig är dessa svängningar inte svåra att förklara som led i rysk maktpolitik; de är inte märkvärdigare än låt oss säga Bismarcks krigs- och allianspolitik. Det nya och underliga är att kommunistpartiet utanför Ryssland följer med i svängarna — följer med så skickligt att de ofta byter ståndpunkt i centrala frågor från en dag till en annan. Detta förklaras delvis av att de kommunistiska partierna till stor del företer en alldeles speciell struktur, en fråga som också beröres av Nerman. Endast en liten grupp ledare är mera per-